

‘Over een andere boeg’

Minderheidskabinet, zakenkabinet, extraparlamentair?

Een minderheidskabinet, een extraparlamentaire aanpak en zelfs een zakenkabinet - het zijn drie alternatieve mogelijkheden om uit de dreigende impasse rond de vorming van een nieuw kabinet te komen. En niet alleen op papier.

De vorming van een ‘regulier’ parlementair meerderheidskabinet onder leiding van Mark Rutte wordt met de dag lastiger. Daarom heeft het Montesquieu Instituut verschillende alternatieve oplossingen in kaart gebracht.

‘De laatste jaren gaan meer stemmen op om het minderheidskabinet als reële optie te beschouwen. Het versnipperde politieke landschap noopt daartoe’, schrijven Anne Bos en Hilde Lavell [Centrum voor Parlementaire Geschiedenis].

Jan Schinkelshoek herinnert eraan hoe in het begin van de jaren ‘70 via een extraparlamentaire kunstgreep het kabinet-Den Uyl tot stand kwam, een kabinet dat ‘gedoogd’ werd door een deel van het latere CDA en niet op vanzelfsprekende steun van de Tweede Kamer kon rekenen. Het moest er steeds voor knokken.

Ook een zakenkabinet, een ‘kleurloos’ overgangskabinet van buitenstaanders, kan hooguit voor een korte periode, denkt Bert van den Braak [Parlementair Documentatiecentrum].

[Lees verder >](#)

Toen ook al

Ruim veertig jaar geleden was Herman Tjeenk Willink er ook al bij. In 1977 was hij, als secretaris, betrokken bij de formatie van wat niet lukte: de vorming van het tweede kabinet-Den Uyl. Op de foto met Den Uyl [informatuur], Van Thijn [PvdA] Van Agt [CDA] en Terlouw [D66] zit Tjeenk Willink aan de ronde tafel achteraan, naast de fotograaf. Hij was toen naar eigen zeggen vooral een ‘vlieg op de muur’, later trad hij verschillende keren zelf als informatuur op: tot twee keer toe bij de vorming van het eerste paarse kabinet [PvdA, VVD en D66] in 1994, en in de aanloop naar de vorming van zowel Rutte I [2010] als Rutte III [2017].

Annemarie Kok, docent & onderzoeker aan de Rijksuniversiteit Groningen

‘...Het gaat niet goed met ons openbaar bestuur. Sterker nog: het gaat behoorlijk slecht met ons openbaar bestuur. En dat kan zo niet langer. [...] De ondoordachte taakverdeling tussen de verschillende bestuurslagen klemt des te meer omdat het aantal maatschappelijke en andersoortige problemen dat om voortvarend handelen vanuit politiek en overheid vraagt in geen tijden zo groot is geweest. [...] Enfin, redenen en overwegingen genoeg voor een grondige politiek-ambtelijke bezinning op valide interbestuurlijke uitgangspunten.’

[Lees de column >](#)**Europa****Unie & Lidstaten**

Nooit eerder is Europa zo struikelend het jaar in gegaan.

[Lees verder >](#)**Bulgarije**

Sluipende erosie van de parlementaire democratie.

[Lees verder >](#)**Scandinavië**

Lessen voor links?

[Lees verder >](#)**Agenda****2 juni 2021, Den Haag**[Actualiteitendebat juni](#)

Democratie in Debat

7 juli 2021, Den Haag[Actualiteitendebat juli](#)

Democratie in Debat

[> Uitgebreide agenda](#)**‘Zeer Geheim’****Artikelen**

Hoe geheim zijn de besprekingen binnen de ministerraad? Zijn er uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht? Een overzicht.

[> Lees verder](#)**Boekje open**

Er is meer nodig dan openbaar gemaakte agenda's van ministers om zicht te krijgen op de lobby van maatschappelijke organisaties. Een analyse.

[> Lees verder](#)

Op militaire missie

Waarom besluiten Eerste en Tweede Kamer niet gezamenlijk over zo'n vitaal voorstel als uitzending van militairen naar het buitenland? Een voorstel.

> [Lees verder](#)

Demissionair en daarom onaanraakbaar?

'In deze tijden moet een kabinet, dat net zo demissionair is als het parlement, oefenen met dualisme, een nieuwe cultuur, stabiele regeringsvorming en ontwikkeling van nieuwe parlementaire balansen.' Een beschouwing.

> [Lees verder](#)

Peilingen: niet perfect, wel nuttig

Opiniepeilingen zijn geen perfecte voorspelling, maar zijn als regel wel indicatief voor de uiteindelijke verkiezingsuitslag. Een analyse.

> [Lees verder](#)

Stemmen per brief

Het was vooral een generale repetitie voor een volgende keer als elke stem ook echt geteld wordt. Een evaluatie.

> [Lees verder](#)

Hoop voor links?

'De kiezer is zijn linkse loyaliteit dan wel kwijt, maar zijn sociale inborst nog niet.' Een analyse.

> [Lees verder](#)

Weggestemde Kamervoorzitter

Dat een zittende voorzitter van de Tweede Kamer wordt weggestemd, is niet uniek - wel uitzonderlijk. Een overzicht.

> [Lees verder](#)

Na 17 maart

Op weg naar Rutte IV? De kabinetsformatie beschouwd - vanaf enige afstand.

Een zakenkabinet?

Hooguit voor korte tijd - als waarnemer. Een opinie.

[Lees verder >](#)

Een minderheidskabinet?

Waarom eigenlijk niet? Een beschouwing.

[Lees verder >](#)

Een extraparlamenteair kabinet?

Regeren vanaf de achterkant van een sigarendoos. Een column.

[Lees verder >](#)

Premier voor bepaalde tijd?

Een maximum van 8 tot 10 jaar is zo gek nog niet. Een beschouwing.

[Lees verder >](#)

'De Tweede Kamer moet van de ADHD-politiek af.'

Oud-Kamerlid Chris van Dam (CDA) vindt dat het parlement zich meer moet bezighouden met het uitdiepen van dossiers en minder met snelle aandacht in de krant [Buitenhof, 4 april]

En verder

Nieuws

Kan een minister-president een Kamerlid op een zijspoor zetten? Een column.

[Lees verder >](#)

Hebben we een nieuwe Grondwet nodig? Een debat.

[Lees verder >](#)

Toeslagenaffaire, incidentenpolitiek & media. Een debat.

[Lees verder >](#)

Langdurige vacatures Tweede Kamer

Janssen (KVP) in 1965 na 545 dagen
Schuurmans (KVP) in 1947 na 285 dagen
Hiddema (FVD) in 2021 na 125 dagen
Guit (RKSP) in 1933 na 122 dagen
Zandt (SGP) in 1961 na 99 dagen
Niemeyer (Lib.) in 1920 na 88 dagen
Ketelaar (VDB) in 1936 na 80 dagen
Romme (KVP) in 1961 na 75 dagen

Kortstondig lid Tweede Kamer

W. van Manen (ARP) 1909 - 6 dagen
H.A.J.M. Swinkels (SP) 2014 - 16 dagen
S.F.J. Smeets (D66) 2021 - 17 dagen
E.C. Rozenblad (PvdA) 1994 - 29 dagen
P. Lieftinck (PvdA) 1946 - 35 dagen
G. van der Leeuw (PvdA) 1946 - 37 dagen
N. Schuurmans (KVP) 1946 - 39 dagen
P.L.F. Blussé (lib.) 1888 - 41 dagen

Partners

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners. [Lees verder >](#)

[> Eerder verschenen nummers](#)

[> Contact met de redactie](#)

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)

Montesquieu- Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Activiteiten](#)
[Publicaties](#)
[Europa](#)